

תוכן עניינים

עמוד	נושא
3	מבוא רקע תיאורטי:
4	רב תרבותיות
5	הגירה והשתלבות בחברה חדשה רקע היסטורי:
6	רב תרבותיות בישראל
8	העליה מרוסיה
11	דין סיכום ומסקנות ביבליוגרפיה

מבוא

ישראל הינה חברת מהגרים וקיבוץ גלויות. רוב אזרחיה הינם מהגרים שהגיעו מארבע קצוות תבל: אסיה, אפריקה, אירופה ואמריקה. אחת ה'עליות' הגדולות ביות שידעה מדינתנו הינה העליה הגדולה מברית המועצות בתחילת שנות התשעים של המאה העשרים. עבודה זו שמה לעצמה למטרה לבדוק באיזו מידה השתלבו עולים אלו בחברה ובתרבות הישראלית ובאיזו מידה קיבלו אותם כחלק מהחברה? אנסה לבדוק כיצד בא הדבר לידי ביטוי באופן השתלבותם של העולים בחברה הישראלית ותפיסתם את הזהות שלהם לאחר ההגירה. האם העולים אימצו את ערכי החברה הישראלית או שמא דחו אותם ופיתחו קהילות סגורות ואתנוצנטריות? לצורך כך, אשתמש בניתוח תוכן איכותני בהתבסס על מאמרים רלוונטיים בנושא, ואנתח אותם האמצעות התיאוריות הסוציולוגיות שלמדנו במהלך הקורס.

חלקה הראשון של העבודה יכלול בתוכו רקע תיאורטי שיעסוק ברב תרבותיות ובהגירה והשתלבות בחברה חדשה, כמו גם רקע היסטורי על התפתחות הרב תרבותיות בישראל והעליה מרוסיה. החלק השני, פרק הדיון, יכלול ניתוח של השתלבות העולים מרוסיה בישראל, תוך יישום תיאוריות רלוונטיות שלמדנו בקורס. הפרק השלישי, פרק הסיכום, יכלול את מסקנותי מהעבודה.

רקע תיאורטי

רב תרבותיות

המונח 'תרבות' מאגד בתוכו אוסף של ערכים, מנהגים ויצירות חומריות ותרבויות שנוצרו על ידי קבוצת בני אדם, משותפים להם ומועברים על ידם מדור לדור. בכלל זה ניתן למנות דת, לאום, היסטוריה, דפוסי משפחה, אידיאולוגיה, ספרות, מדע, אמנות ועוד. התרבות משמשת כמנגנון לקביעת נורמות ההתנהגות המקובלות בחברה מוגדרת של בני אדם (שרון, 2004; סמוחה, 2007).

'רב תרבותיות' מוגדרת כיכולת של אנשים המשתייכים לקבוצות שונות לאומית, אתנית, דתית, חברתית ופוליטית לפתח באופן אוטונומי את תרבותם ולקדם את האינטרסים המיוחדים שלהם ושיפור מצבה אל מול המערכת הפוליטית והכלכלית הכלל חברתית. גישה זו מצדדת במתן הכרה לקבוצות החברתיות השונות הקיימות ופועלות בחברה (שרון, 2004; סמוחה, 2007).

למושג רב תרבותיות ישנם מספר היבטים: ההיבט הראשון הינו ההיבט הדמוגרפי המתייחס למבנה האוכלוסייה ולמידת ההומוגניות או ההטרוגניות שלה; ההיבט השני הוא ההיבט המבני, העוסק בחלוקה המשאבים השונים של המדינה בין הקבוצות השונות בחברה, כפי שבאים לידי ביטוי, בין היתר, בכוח הפוליטי של כל תת תרבות בחברה, בייצוג לו היא זוכה בתפקידים פורמליים במוסדות המדינה ומידת ההצלחה של כל תת תרבות ליישם את מדיניותה בכל הקשור לשימוש במשאבים השונים. על מנת שחברה תהיה רב תרבותית בהיבט המבני, יש להבטיח חלוקת משאבים שווה והוגנת, תוך קיום מנגנונים שימנעו קיפוח ואפליה ויבטיחו מתן שיוויון הזדמנויות להצליח ולהשתלב בתפקידי מפתח בחברה. חברה שאינה כזו, לא תחשב שרב תרבותית בהיבט המבני, גם אם היא נחשבת לכזאת מהיבטים אחרים; ההיבט המרכזי השלישי שמאפיין את מושג הרב תרבותיות הוא ההיבט האידיאולוגי, הקשור לאופן בה החברה מתייחס לריבוי התרבויות בתוכה: האם יש יחס היררכי התופס תתי תרבויות מסוימות כנחותות מאחרות ומאיימות על הסולידריות החברתית או שמא יש יחס סימטרי כלפי תתי התרבויות השונות, תוך מתן יחס מכבד ומכיר לכל אחת מתתי התרבויות ומקום לביטוי ופיתוח השונות התרבותית הן ברמה החברתית והן ברמה האישית. יש לציין כי ההיבט המבני הינו בר השפעה על ההיבט הדמוגרפי (סבר, 2001).